

Nieuwsbrief 3 - augustus 2019

Planten en mosselen voor betere waterkwaliteit

Om de waterkwaliteit in het Paterswoldsemeer te verbeteren wil waterschap Noorderzijlvest de ontwikkeling van water- en oeverplanten in nieuwe moeraszones bevorderen.

Het waterschap legt de komende tijd drie hectare moeraszone aan. Daarvoor is het waterschap nu bezig met het vaststellen van de locaties. Daarnaast is Noorderzijlvest in juli 2019 gestart met een éénjarig experiment in het Paterswoldsemeer. Dat gebeurt door het plaatsen van zogeheten 'BESE-elements' in het zuidelijke deel van het meer. De verwachting is dat waterplanten zich makkelijker hechten op de matten en dat hun groei wordt gestimuleerd. Meer water- en oeverplanten zijn beter voor de algehele waterkwaliteit. De planten betekenen ook schuilplekken voor jonge vis en extra leefgebied voor macrofauna, de kleine ongewervelde dieren.

Driehoeksmosselen

Bij de start van de pilot zijn in de matten driehoeksmosselen geënt die afkomstig zijn uit het noordelijke deel van het Paterswoldsemeer. Driehoeksmosselen dragen bij aan de helderheid van het water en het oplossen van blauwalgoverlast. De mossel filtert namelijk zwevende deeltjes uit het water en haalt daar zijn voedsel uit. Omdat veel blauwalgen zich in troebel water beter kunnen ontwikkelen dan groenalgen, vermindert de driehoeksmossel op deze manier de kans op het optreden van blauwalgbloei.

BESE-elements

De driehoeksmossel hecht zich alleen op harde structuren en doet het daarom goed op de stenige bodem in het noordelijke deel van het Paterswoldsemeer. Met de BESE-elements hopen we ook het zuidelijke deel van het Paterswoldsemeer geschikt te maken voor de driehoeksmossel. 'BESE-elements' zijn matten met een honingraatstructuur. Ze worden gemaakt van aardappelzetmeel. Daardoor zijn ze biologisch afbreekbaar. Ze breken zichzelf af in een tijdsbestek van 10-15 jaar. Voor de waterkwaliteit is het belangrijk dat de matten op hun plek blijven liggen.

Start onderzoek verbetering waterkwaliteit

Om de waterkwaliteit van het Paterswoldsemeer te verbeteren, heeft waterschap Noorderzijlvest een maatregelenpakket vastgesteld. Met dit maatregelenpakket wordt invulling gegeven aan de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Het waterschap werkt de maatregelen tegelijkertijd uit. De maatregelen zijn verdeeld over drie projecten:

1. Peilbesluit voor Paterswoldsemeer en omliggende gebied,
2. Realisatie van 3 hectare moeraszone, gebruikmakend van materiaal uit het meer,
3. Verbeteren waterafvoer en vispasseerbaar maken van de afvoer tot aan A7.

Voorafgaand aan de uitvoering zijn inmiddels de voorbereidende metingen van start gegaan. Het gaat daarbij om waterkwaliteitsmetingen en metingen bij gemaal Hoornse Dijk.

<https://www.noorderzijlvest.nl/organisatie/bestuur/vergaderstukken-ab/vergaderstukken-2015/>

Paleneiland 'Raittop'

Voor het project 'Baggeren en moeraszones' doet Noorderzijlvest een nulmeting voorafgaand aan de werkzaamheden. Aan de hand van deze nulmeting kan tijdens en na afloop in beeld gebracht worden wat de effecten zijn van de uitgevoerde werkzaamheden. Voor de nulmeting wordt meetapparatuur opgehangen aan één van de palen bij Raittop. Met deze apparatuur wordt de geleidbaarheid, zuurstof, pH en troebelheid gemeten.

Waterkwaliteitsmetingen

Sinds juni 2019 wordt op een aantal plaatsen in en om het meer de waterkwaliteit gemeten. Zo kan op de lange termijn vastgesteld worden hoe de waterkwaliteit verandert. Er wordt zowel de kwaliteit van het water gemeten dat vanaf elders het meer instroomt (of gaat instromen) als van het water op het meer zelf. In onderstaande afbeelding zijn de meetpunten weergegeven.

Voor vragen of meer informatie: m.meijer@noorderzijlvest.nl

Meetpunten waterkwaliteit

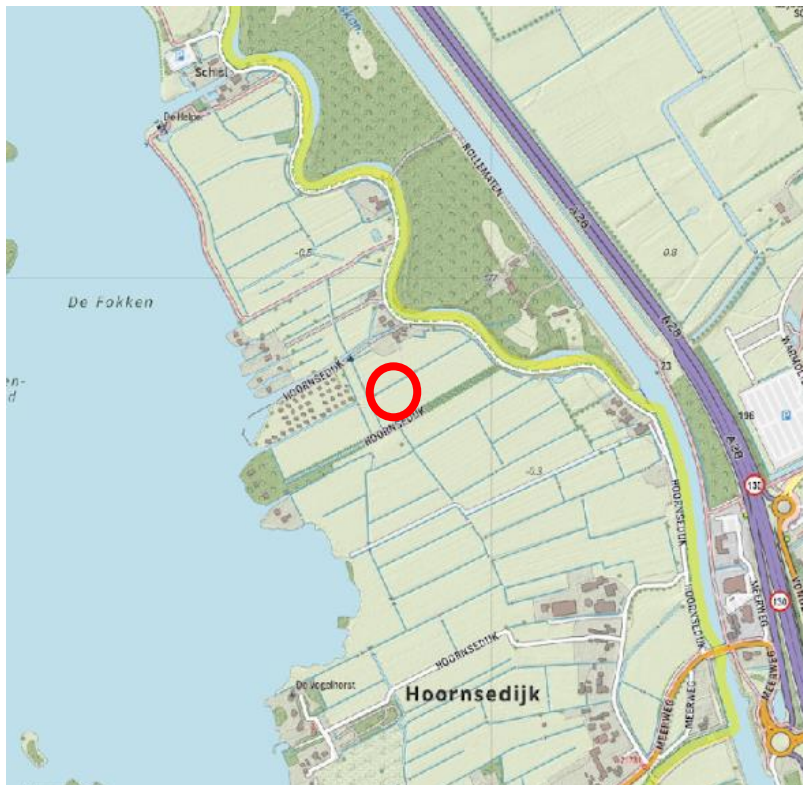
Onderzoek bij gemaal Hoornse Dijk

Binnen het derde deelproject 'Waterafvoer en vispasseerbaarheid' valt het vervangen van gemaal Hoornsedijk. Het bestaande gemaal Hoornsedijk bemaalt het peilgebied 'Hoornsedijk' en voert het water af naar het Paterswoldsemeer. Het gemaal is aan het eind van zijn technische levensduur. Daarom wordt het vervangen door een nieuw gemaal met dezelfde pompcapaciteit. Een doel binnen dit project is om de waterkwaliteit van het water uit peilgebied 'Hoornsedijk' te verbeteren voordat het wordt afgevoerd naar het Paterswoldsemeer. Noorderzijlvest is van plan hiervoor een nieuw zuiveringsmoeras aan te leggen vanaf de bestaande locatie van het gemaal naar het Paterswoldsemeer.

De komende tijd voeren we onderzoek uit in voorbereiding op de vervanging van het gemaal. Dat onderzoek bestaat uit:

- Terreininventarisatie en landmeetkundige werkzaamheden;
- Milieukundig bodem- en waterbodemonderzoek;
- Geotechnisch onderzoek.

Locatie gemaal Hoornse Dijk

Het Paterswoldsemeer: schakel in natuurnetwerk

Als uitvoerder van het Rijksbeleid om het Natuur Netwerk Nederland (NNN) te realiseren verbindt de provincie Groningen haar natuurgebieden waar mogelijk met de natuurgebieden in de buurprovincies. Door de ingrepen die worden voorbereid of reeds zijn uitgevoerd krijgen flora en fauna meer leefruimte. Soorten als de otter, bever, das en ringslang kunnen via de verbonden natuurgebieden verder trekken, voedsel vinden en op zoek gaan naar een partner.

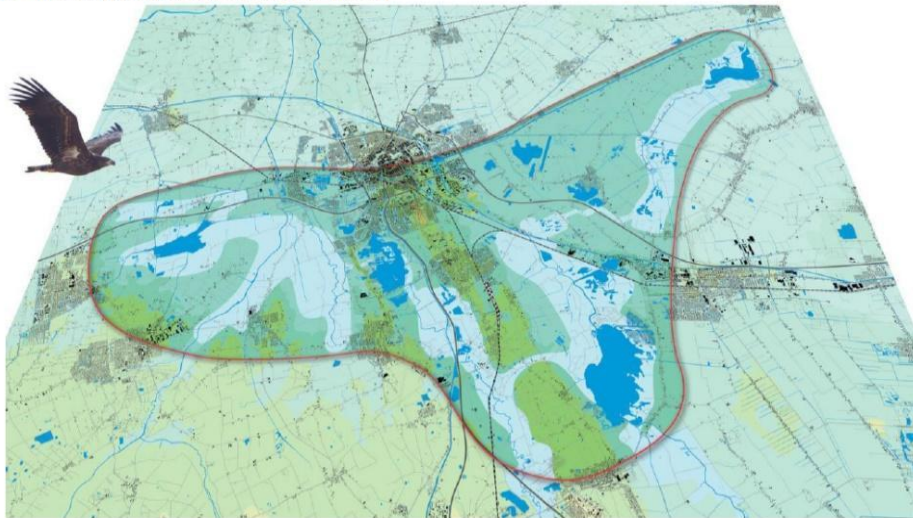
Laagveen

Een belangrijk onderdeel van het Groningse en Drentse Natuurnetwerk is het laagveen. Er loopt een zone van moerasgebieden van de natuurgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier, de Onlanden met het Leekstermeer, het Paterswoldsemeer tot onder de stad Groningen. Daar sluit het laagveen aan op de Drentse Aa, het Hunzedal en het Zuidlaardermeergebied, 't Roegwold en het Schildmeer (zie kaart).

Trekken

Het Paterswoldsemeer is een cruciale schakel in het laagveengebied. Via het Paterswoldsemeer kunnen dieren binnen het NNN verder trekken door de grote faunatunnel onder de Groningerweg, via de eilandjes in het meer en dan verder langs de, voor natuur ingerichte oostoever van het meer naar het zuiden. De provincie Groningen legt ook een faunapassage aan onder de Meerweg.

Figuur 1.1: de Laagveengordel in vogelvluchtperspectief

Waterkwaliteit

Ook ligt in de ecologische zone een watergang waardoor schoon beekwater uit de Drentse Aa naar het Paterswoldsemeer wordt geleid. Aanvoer van (minder schoon) water uit het Noord-Willemskanaal naar het Paterswoldsemeer, zoals nu nog gebeurt, is dan niet meer nodig. Hierdoor verbetert de (zwem-)waterkwaliteit en is er minder kans op de blauwalg in het Paterswoldsemeer.

Meerweg wordt ecologische verbindingszone

Ter hoogte van café Friescheveen wordt bij de Meerweg een ecologische zone ingericht. Deze zone loopt over het terrein van de voormalige camping, tussen het Paterswoldsemeer en de polders ten zuiden van de Meerweg.

Dieren zoals de otter en de bever, maar ook kikkers en vlinders, kunnen zich via deze zone op een veilige manier verplaatsen. In de Meerweg worden twee bruggen met faunapassages aangelegd: een voor het autoverkeer en een brug voor fietsers en voetgangers.

Opdrachtgever

De provincie Groningen is opdrachtgever van de inrichting van de ecologische zone rond de Meerweg, een gebied van circa 8 hectare. Naar verwachting start de eerste fase in 2020.

Herinrichting Molenpolder

Met de afronding van de werkzaamheden aan Lage Wal in het Paterswoldsemeer zal het grote bouwboard vervangen gaan worden door een kleiner informatiebord. Het informatiebord wordt geplaatst in de nabijheid van de molen aan de rand van het meer.

In 2019 is de oude beschoeiing langs de Molenpolder vervangen. Deze 'Lage Wal' kan zich nu ontwikkelen tot een diervriendelijke oever. Langs de oevers is riet aangeplant en die zijn goed voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Ook andere veranderingen vergroten de ecologische kwaliteit van het gebied.

Verbinding met open water

De Molenpolder is nu verbonden met open water door de aanleg van een brug met een faunapassage. Vissen, otters en andere waterdieren kunnen de luwte van de polder bereiken. De sloten zijn verdiept en verbreed en zijn geschikt geworden als paaigebied voor roofvissen zoals de snoek. Deze zijn van belang voor de bestrijding van de blauwalg.

Ecologische verbindingszone

De Molenpolder is een onderdeel van de ecologische verbindingszone die het Leekstermeer, Paterswoldsemeer en Zuidlaardermeer met elkaar verbindt. Soorten als otter en bever kunnen nu beter en veiliger hun weg vinden.

Waterafvoer Paterswoldsemeer

Noorderzijvest werkt aan het vervangen van het bestaande gemaal Hoornse Dijk (polder Hoornse Dijk) en extra afvoercapaciteit voor het Paterswoldsemeer. De keuze voor de locatie van het gemaal Hoornsedijk bevindt zich in het eindstadium. Belangrijke voorwaarde voor deze keuze is de mate van fosfaatbelasting op het Paterwoldsemeer.

Voor de afvoercapaciteit van het Paterswoldsemeer is de variant met afzonderlijke bemaling voor het Paterswoldsemeer afgevalen. Deze variant biedt onvoldoende rendement voor het hele gebied. Op dit moment bestudeert het waterschap alternatieven die de verbetering van de huidige afvoerrichting combineren met vismigratie en een eventueel nieuw gemaal.

Aanmelden elektronische nieuwsbrief

Aanmelden voor de nieuwsbrief kan door [hier te klikken](#) en het formulier in te vullen. Het opgegeven emailadres wordt alleen gebruikt voor verzenden van de nieuwsbrief en uitnodigingen voor inloopbijeenkomsten. Reacties: meerinbalans@prolander.nl

Inloopmiddag 17 september

Waterschap, provincie Groningen, Meerschapel en Prolander organiseren samen een inloopbijeenkomst dinsdagmiddag 17 september van 16.00 uur – 20.00 uur. De bijeenkomst is in de boerderij van het Meerschapel aan de Veenweg.

Vanuit het waterschap wordt gelijktijdig gewerkt aan drie projecten. Het betreft:

- Peilbesluit voor het Paterswoldsemeer en het omliggende gebied
- Realisatie van 3 hectare moeraszone, gebruikmakend van materiaal uit het meer
- Verbeteren van de waterafvoer en het vispasseerbaar maken van de afvoer tot aan de A7.

Peilbesluit

Tijdens de inloopavond op 18 april heeft het waterschap voor het peilbesluit de knelpunten in het gebied verzameld. Daarnaast zijn nog een aantal individuele gesprekken gevoerd en zijn de toetsingen van het systeem gedaan. Met al deze gegevens en inbreng is het waterschap tot een concept peilvoorstel gekomen. 17 september is daar meer informatie over

Moeraszones

Vanuit de gepresenteerde kansenkaart voor de moeraszones, zijn op basis van de reacties van de inloopavond drie locaties geselecteerd voor nadere ontwikkeling en gesprekken. Tijdens de inloopavond zijn voorbeelden te bekijken hoe een moeraszone eruit kan komen zien. Noorderzijlvest medewerkers willen graag horen wat aanwezigen van de voorstellen en de locaties vinden en wat mogelijke alternatieven zijn. Al deze informatie wordt gebruikt voor nadere uitwerking en keuzes.

Waterafvoer en vispasseerbaarheid

Voor de waterafvoer is het waterschap bezig met een variantenstudie voor de locatie van het gemaal. Tijdens de inloopavond wordt verteld over de stand van zaken. Er wordt toegelicht welk traject voor vissen passeerbaar gemaakt wordt en welke keuzes worden meegenomen. Voor gemaal Hoornse Dijk is besloten het gemaal op dezelfde plaats te herbouwen. Wel zal het water een andere route gaan volgen, voordat het in het meer terecht komt.

Past het niet om dinsdag 17 september zelf langs te komen en wilt u toch graag input leveren op onze projecten of heeft u hier vragen over? Neemt u dan contact op met Marion Meijer, projectleider bij het waterschap en contactpersoon voor het Paterswoldsemeer en omgeving.

m.meijer@noorderzijlvest.nl

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland